

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

BRALNO DRUŠTVO
Posamezniki list dobé
v tiskarni in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 11.

V Mariboru, dne 14. marca 1901.

Tečaj XXXV.

Rojaki!

PTUJ, dne 12. marca.

Že več let sem se je naglašala potreba,
naj se vendar osnuje za ptujski okraj kmet-
sko gospodarsko društvo na podstavi zakona
o zadrugah. Potreba take gospodarske za-
druge se je tudi vsestransko občutila.

Vendar se ni nihče upal snovanja lotiti,
ker ni bilo najti med kmetstimi posestniki
dovolj moč, kateri bi hoteli vodstvo prevzeti,
nositi vso odgovornost. Po večkratnem po-
svetovanji in še le, ko so si nekateri naši
možje drugod poslovanje kmetstkih zadrug in
naprave teh natanko ogledali, — tako na
Nižje Avstrijskem, — so se sestavila pravila,
in se je dne 16. septembra 1900 osnovalo
kmetijsko društvo za ptujski okraj. Društvo
je zadruga z omejeno zavezo, nikakor pa ni
konsumno društvo. Zatorej ne bode kme-
tijsko društvo za ptujski okraj raznega blaga
na drobno prodajalo, ne bode imelo nikake
prodajalnice, ampak ima edino le namen, da:

1. Načelstvo društva za ude kupuje, ali
da za ude posreduje pri nakupovanju za razne
dele gospodarstva potrebne stvari (n. pr. ži-
vine, pridelkov, strojev, orodja, gnojil itd.) v
lastnino udov ali za skupno rabo, ali da na-
čelstvo za ude prodaja ali posreduje pri pro-
daji gospodarskih pridelkov in potrebščin;

2. da načelstvo gospodarske pridelke
udov v posebnih prostorih shranjuje, pre-
tvarja (predeluje), prodaja;

3. da si društvo omisli naprave, dovo-
ljene po zakonu o zadrugah in pripravne,
povzdigniti gospodarsko produkcijo udov;

4. da si društvo priskrbi potrebne stavbe
in tehnične naprave v dosego svojega namena.

Vsled prošnje je c. kr. okrožna sodnija
v Mariboru s sklepom z dne 29. januarja 1901
oprav štev. Firm. 9/01 zadrugo vpisala v
register. Gen. I. 66.

Sedaj vabimo slovenske kmetstke posest-
nike, male in velike, revne in premožne, da
se nam pridružite, da pristopite k novemu
kmetijskemu društvu kot udje!

Svesti smo si, da naše društvo ne bode
naenkrat kmetstkih posestnikov rešilo vseh
težav in nadlog. Tega ne more nobeno dru-
štvo! Tega tudi naše društvo ne obljubuje.

Zadovoljni bomo, ako se nam pridruži
vsaj večje število kmetstkih posestnikov in
skuša zajedno in skupno z nami širiti idejo
skupnosti, povzdigniti gospodarstvo, primerno
urediti skupno razpečevanje gospodarskih pri-
delkov in nakupovanje gospodarskih potreb-
ščin. Za zdaj imamo samo ta cilj pred očmi,
če se nam to obnese, bomo zopet storili
korak naprej.

Kdor hoče pristopiti kot ud, naj se oglasi
kak torek ali petek v tednu v začasni pi-
sarni v »Narodnem domu« v Ptui od 9. do
12. ure predpoldnem.

Za delavce.

Znano je, da si naši ljudje hodijo dela
in kruha iskat v daljine, tuje kraje, na Nem-
škem dela v rudokopih in tovarnah nad pet-
najst tisoč delavcev iz Spodnjega Štajer-

skega in drugih južnoslovanskih pokrajin.
Prav pogostokrat se zgodi, da postanejo ti
delavci vsled nevarnega in pretežavnega
dela prav zgodaj nesposobni za vsako delo.
Takim izdelanim in doslužnim delavcem gre
po nemških postavah določena renta ali
pokojnina, ki sicer ni velika, pa vsaj neko-
liko polajšuje tužno stanje ubogih delavcev.
A to pokojnino morejo tujci le takrat dobi-
vati, ako stanujejo na Nemškem. Kakor hitro
zapustijo nemško državo in se vrnejo v do-
movino, se jim pokojnina takoj vzame.
Nemški zvezni svet je določil v Avstriji le
nekaj na severu ležečih krajev, v katerih
morejo tam stanujoči Avstrijci dobivati po-
kojnino. A na jugu ni označil nobenega
okraja. Ako se toraj kak Slovenec zdeli ali
ponesreči na Nemškem in se potem preseli
v svojo domovino, zgubi takoj svojo teško
si zasluženno plačilo. Ubožec je zgubil
na tujem svoje moči, je delal za tujce, a ko
postane nesposoben za delo, se mu odreče
še ta plačila pokojnina! To je britko! Ob
enem pa je to tudi krivično. Po avstrijskih
postavah sme vsak tujec, ki se je v Avstriji
pri delu ponesrečil in si pridobil pravico do
pokojnine, to pokojnino uživati kjer koli si
bodi, tudi v svojem rojstnem kraju, naj si
bode ta kjer hoče! Pravično bi torej bilo,
ako bi se z avstrijskimi delavci na Nemškem
ravnalo tudi tako! Zato morajo poskrbeti po-
klicane oblasti. Naš poslanec dr. Ploj je zad-
nji čas v tem oziru posredoval pri zunanjem
in notranjem ministerstvu. Upanje je, da
bodo imenovana ministerstva storila po-
trebne korake v odpravo te očitne krivice.

Listek.

Četrta božja zapoved.

Resnična povest. — M. T. Savinjski.

Spoštuj očeta in mater in dobro
se ti bo godilo že na zemlji!

V svoji mladosti sem večkrat razmišlje-
val, zakaj je Bog dal četrto zapoved, zakaj
prav njo odlikoval s posebnim blagoslovom,
da bodo tisti, ki jo izpolnjujejo, srečni že na
zemlji. Povsem naravno se mi je namreč
zdelo, da ljubimo svoje stariše, da je spoštu-
jemo, da smo jim za vse iz srca hvaležni...
Kako bi mogli pač drugače? Tako sem so-
dil, ko sem bil še mlad, ko sveta nisem po-
znal. Imel sem namreč vzorne stariše, do-
brega očeta, mater pa blago in plemenito
nad vse. Ah, ljubiti jih, to je tako naravno,
tako samoumevno! To je bilo povelje, nujna
potreba mojega srca. A da se vsem otrokom
ne godi enako, da je mnogim treba obilo
premagovanja, da celo junaške požrtvoval-
nosti, če hočejo izpolnjevati četrto zapoved,
to sem spoznal še le v poznejši dobi živ-
ljenja, ko sem z odprtimi očmi gledal med
svet. In nekoč sem videl na lastne oči tako
krasen čin požrtvovalne otroške hvaležnosti,
da se mi slednjikrat milo stori, kadarkoli se

ga spominjam. Naj ga torej še Vam pripove-
dujem, dragi mi prijatelji!

Bilo je nekega neprijaznega jesenskega
popoldne. Gosta megla je kakar neprozorni
pajčalon zastirala nebo, nikamor se ni videlo.
In prav v takih dneh je človek razpoložen
bolj ko drugokrat premišljevat, razmotrivati
in modrovati o svetu, o Bogu, o samem sebi,
reševati si vprašanja, posebno če mora ho-
diti sam na sprehod kakor jaz tega popold-
ne. Šetal sem v predmestju. In bil sem raz-
mišljen, vtopljen v samega sebe.

Kar me kakor iz snu prebudi kričanje
pocestnih pobalinov iz stranske ulice:

»Že gre! Redar že gre!»

Krenem tja, da vidim, kaj se je zgodilo.
Evo odurnega prizora!

Priletna žena, oblečena pol gosposki,
ležala je ondi na cestnem tlaku in skušala
vstati ter vspeti se na noge. A ni se ji ho-
telo posrečiti; vedno se je spet zgrudila in
spolzela na blatni tlak, čegar sledovi so se
že poznali po obleki.

Rudeči, zaliti obraz in pa vrata v gostilno
na drugi strani ceste — povedala so mi do-
volj, zakaj ne more ženska vstati.

Nevem zakaj, a naprej nisem šel, dasi
se mi je gabilo, gledati takov izrodek než-
nega spola.

Okoli stoječi so se smejali, razcapani
pobalini pa dražili in zasmehovali nesrečno
žrtev pijančevanja. Nikomur niti na misel ni
prišlo, da bi pomagal, tudi meni ne.

Kar pride redar! S krepko roko pridvigne
omamljeno ženo, ki se je vedno spodtikala,
hoteč iti naprej. Za hip jo redar spusti in
zopet je ležala na tleh. Glasen smeh in
krohot!

Že se hočem obrniti v stran, kar se po-
javi iz postranske ulice mlado dekle. Priteklo
je z največjo naglico in krenilo mimo mene
proti ženi. Zajokane oči in razvneti lica so
pričala o notranji razburjenosti in z glasnim
vzklikom: »Kje, kje so moja mati?« — pro-
drla je množico. In v tem hipu je bila zraven
nesrečne žene, ki je bila ravno kar zopet
omahnila na tla. Redar jo hoče pobrati. A
še urneje priskoči dekle, spusti se na mokra
tla in objame svojo mater. V trenutku
nastane tišina... radovedni gledalci ob-
molkejo, zasmehovanja cestnih postopačev
utihnejo.

»To so moja mati! Prosim, pojdite
proč, jaz jih že sama spravim domov, sama,
sama!»

In proseče je gledala zvesta hči po
okolistoječih radovednejših in proseče odmig-
nila redarju. Iz očí pa ji je privrel potok
solz, po vsem telesu se je tresla, menda